

O R E P E D E O C H I R E . . .

Spre deosebire de alte publicații, ARCA arădeană își plasează recomandările de cărți și „Revista revistelor” în deschidere. „Fapta” vine în întâmpinarea unora ca mine, care, în orice revistă, citesc întii aceste rubrici (sarea și piperul) și mai apoi textele „grele”. Dar chiar și „revista revistelor” e plictisitoare, când doar se consemnează zeci de publicații, fără nici un fel de nerv sau de nervi. E un fel de serviciu-contra-serviciu, care nu folosește nimănui (întrucât se anulează reciproc). Nu e cazul eleganței reviste redactate sub veghea lui Vasile Dan și Romulus Bucur, unde „revista revistelor” urmărește întotdeauna o idee (pînă-n pînzele albe) și ia atitudine față de ceea ce comentează. În cea mai recentă apariție (nr. 4-5-6) se reface dosarul unor dispute literal-morale petrecute în primăvară-vară. Nu le vom aminti, spre a lăsa cititorului plăcerea de a le (re)descoperi. Mai la vale, remarc modul elegant-ironic în care Romulus Bucur comentează „Cartea micilor erezii”, a imprevizibilului și atât de ofensivului Cristian Bădiliță, lansat, descori fără gardă, în polemici devastatoare. În demersul său public, s-ar părea că Bădiliță (îmi fac un titlu de glorie din faptul că l-am debutat, cu versuri, acum vreo 20 de ani, în revista „Cronica”) luptă împotriva propriei glorii (cîștigată precoce). Romulus Bucur: „Nu e greu de înțeles ce vrea să spună poetul Cristian Bădiliță; e nevoie doar de un pic de empatie, pe care persoana Cristian Bădiliță se străduiește s-o împiedice pe cît poate”.

În „Arca”, dar și alte reviste, scriitorii se arată exasperați de continua degradare a „vorbirii într-o limbă”, ce nu-i alta decît limba română. O anchetă provocată de VIAȚA ROMÂNEASCĂ (nr. 6-7, 2007) ne lămurește deplin – dacă mai era nevoie – în acest sens. Nicolae Prelipceanu: „Nu credem că sîntem prima generație de bătrîni nemulțumiți de felul cum se vorbește limba română de jur împrejurul nostru. Presupun că nici lui Titu Maiorescu nu-i plăcea cum se vorbea româna în anii sfîrșitului său de viață. Numai că el nu se întîlnea cu limba mahalalei, așa cum ni se întîmplă nouă la tot pasul. (...) Prestanța limbajului frust, trivial, în urechile fine, este, în fond, nimic mai mult decît o răzbunare a deceniilor și secolelor de oprimare și de marginalizare a limbajului celor neinstruiți și, în același timp, lipsiți de sensibilitate”. „A dispărut – remarcă Ștefan Borbely – coregrafia cotidiană a politeții (...), limba vorbită pe stradă sau la televizor a devenit principalul factor de culturalizare informală a românului de rînd”. Diana Câmpan: „Traversăm un timp în care a reînceput să germineze – după o stagnare de cîțiva ani – anti-limbajul, brutalizarea limbii sau cosmetizarea ei în sens negativ. (...) Înjurătura grosolană a devenit, pe stradă, nu un accident lingvistic, ci o formă de expresivitate. Prostul gust amenință să devină normă”. Gheorghe Grigurcu constată „o pitorească dar nu lipsită de pericole deplasare a faunei de mahala la centru. Politicieni, inși proaspăt îmbogățiți, plini de ifose, se cred

justificați a-și da cu părerea asupra mai tuturor subiectelor, dar nu o dată și crainici ori moderatori care supun limba noastră la caznele lipsei lor de bun simț”. Andrei Ionescu ne îndeamnă „să inovăm înțelept în domeniul limbii, nu prin maimuțările dizgrațioase și servile imitații efemere de jargon nerod și snob...”.

O altă obsesie (fertilă!) în revistele citite sau doar răsfuite de subsemnatul este conflictul deschis, ori mocnit, între generații. Mai exact, între cei intrați în literatură după 89 și toate generațiile precedente, altfel spus: între tineri și bătrîni. Dar asta-i cam de mulțisor poveste, vorba fabulistului. Să ne gîndim doar la ruptura produsă de moderniști, de avangardiști, de suprarealiști. Cea a post-moderniștilor nu-i decît o crăpătură, care deja a început să fie aluvionată. Totuși, starea de necesitate se prelungește, dovadă – avalanșa de întrebări pe cere și/ni le pune, tot într-o „Viață Românească”, mereu tînăr și neliniștitul LIS, mai pe larg Liviu Ioan Stoiciu. „Ce s-a schimbat în această tranziție post-comunistă în literatura rămână? întrebă LIS. Au avut loc schimbări semnificative (prin prisma libertății de expresie) în bine sau în rău? Sau nu s-a schimbat nimic, de fapt, cu adevărat? Sau – ce nu s-a schimbat, față de așteptări? Scriitorul român trebuie să se reformeze? Se poate vorbi despre un conflict ireconciliabil între generații? Sau despre o ruptură între literatura scrisă în regimul comunist și aceea scrisă după Decembrie 1989 (poate fi trasată o linie de demarcație)? Sau despre faptul că eticul și esteticul nu mai determină strict valoarea, nici împreună, nici separat? S-a schimbat condiția scriitorului român?”.

Sînt întrebări la care nu-ți ajunge să răspunzi nu doar în „Viață Românească”, ci într-o viață de om... Și totuși (simplificînd): la ora actuală, în literatura română se poate vorbi de libertinajul de expresie. Cam asta face distanța între cele două linii, cele două vîrste („bătrîni” și „tinerii”) care evoluează paralel, fără a se intersecta decît pe la triaje, cînd se salută, se înjură sau se ignoră. Altminteri, fiecare își vede de (in)confortul mijlocului de locomoție. Revistele sînt și ele „structurate” pe vîrste, pe căprării, pe interese de grup, pe afinități. Și, cred, nici că se poate altfel. Laudele, criticile și premiile, dacă sînt, se distribuie pentru „noi și-ai noștri”. De aceea am citit cu plăcută surprindere, în FEED BACK-ul spăimos subintitulat „revistă de experiment literar” (dar care experimentează doar bunul gust) un comentariu (al lui Daniel Stuparu) ce ne avertizează asupra consumismului livresc, căruia fiecare dintre noi îi dăm obolul: „...vina literaturii de consum nu o poartă editurile, care nu urmăresc decît să-și umple buzunarele indiferent cum, ci aceia dintre noi care, plătind cu bani grei foi volante lipsite de valoare, nu facem decît să întreținem acest non-sens... E unul dintre cele mai comice fenomene sociale actuale pe plan cultural...”. Mai bine spus: tragi-comice.

(N.T.)